Lector: Corina MĂRGINEANU Coperta: Lucian ANDREI

ANA HOMPOT

ŞI A RĂMAS POEZIA

CASA DE EDITURA „ATLAS-CLUSIUM" SRL (Director general: VALENTIN TAŞCU)
EDITURA „CLUSIUM" (Director: NICOLAE MOCANU)
ROMÂNIA, 3400 CLUJ-NAPOCA, Piaţa Unirii 1
telefax +40-64-l96940 e-mail: clusium@codec.ro
© Editura CLUSIUM, 2003
ISBN 973-5SS-374-0

VERSURI
— cu o postfaţă de Valentin Taşcu —
CLUSIUM 2003

DUDE ALBE, DUDE NEGRE

Sorei mele, Maria

NAŞTEREA

Era joi, Era târziu, Era seară,
în drum spre maternitate
Trăsura devenise Ghiveciul în care înflorea Mama.
... Şi un înger cinic,
Văzând-o înflorind,
Mi-a smuls ochii
Şi în locul lor
A aşezat inimi.

LECŢIA DE RELIGIE

„Lumina e ochiul lui Dumnezeu"
A
îmi spunea Mama, In timp ce turna laptele
A
In ceaşca roşie.
„Uite,
Prin ochii mici ai zambilelor
Te privesc îngerii" —
Continua ea
Şi dimineaţa de luni se precipita spre mine
Şi eu mă aruncam
In undele ei reci
Cu o frică fericită.

CUM SĂ-ŢI VORBESC

In amintirea mamei

Cum să-ţi vorbesc ţie,
Care eşti în lume

Soră cu îngerii?
Cum să-ţi vorbesc, Când privirea ta liniştită îmblânzea
Uşa rea
Care-mi strivea Degetele de copil,
Când vocea ta îmblânzea
Apa care frigea,
Focul care ardea
Şi durerea care durea?
Cum să-ţi vorbesc, Când cuvintele mele sunt
Miei priori
Scăpaţi din ţarcul fragil Al inimii?!

BUNICUL

Bunicul sta la fereastră.
Pe nylonul feţei de masă
Cartea devenise O corabie naufragiată.
Prin privirea bunicului trecea
Trupul de mesteacăn al bunicii,
Apoi umbra altei femei,
Apoi, din nou,
Obsedant, Trupul de mesteacăn al bunicii,
Apoi umbra de răchită a altei femei, Şi privirea bunicului spunea: Ehei!...

BUNICA

Claviculele ei — Zambile strivite
De copitele
Alergând disperate
Spre o eternitate a cailor.

IOLANDA

In cer, Tu ai rămas aceeaşi:
Faci tumbe prin ierburile înalte, Storci peste pământ
Sucul
Dintr-un pumn de dude negre
Şi când eşti bine dispusă,
Luminezi lumea
Cu o lumânare
Strânsă între buzele unui dovleac.
Uneori ai chef Să sari gardul până acasă.
Un înger adolescent
Te ameninţă cu degetul:
„Vezi că te spun".

DECUPAJ

Un copil
Povestindu-mi despre pure-ul de cartofi de acasă,
Despre pure-ul de cartofi
Şi despre îngheţata de fragi,

Copilul — Disperarea unei vrăbii
închise din greşeală într-o cutie de scrisori.

MICUL DEJUN

Proaspăt reîmproprietărită,
Mama A cultivat la marginea câmpului
Floarea-soarelui, Să aibă îngerii farfurii Pentru micul dejun.
îngerii au venit dimineaţa
Foarte devreme;
Râdeau subţirel şi bucuroşi îngerii — Lumina era deja servită.
Intr-o zi,
Când Mama era tristă,
A găsit scris cu litere foarte mărunte
Pe o frunză de salată
„Să nu te-ngrijorezi,
Maria, Avem grijă noi de fetele tale."

ANA HOMPOT

AMINTIRI DIN COPILĂRIE I.

Copilul
închis într-o fişă medicală Sta la fereastră.
Copacul sta ceva mai departe, Copacul care era fratele Mamei,
Aşa cum Mama Era sora copacului.
Copacul sta pe loc, Copilul sta pe loc,
Numai Mama se apropia,
în timp ce lumina se depărta
Ca o femeie foarte subţire,
Foarte palidă,
Foarte discretă.
II.
Priveam de jos Cum casa era vegheată de pe dulap

De doi soldaţi de ciocolată,
(O ciocolată solemnă şi amară ca viaţa, Cum aveam să constat.)
îmi imaginam un război de ciocolată, Cu gloanţe de ciocolată, Cu avioane de ciocolată, Cu soldaţi de ciocolată.
Cu nesfârşită milă vedeam
Topindu-se degetele unui soldat
în timp ce saluta reglementar.
O, cât de proaspăt fierbinte
E lacrima de zahăr ars
Ce-mi alunecă pe obraji
în timp ce-ţi povestesc toate acestea.
III.
Au fost şi accidente fericite!
în ora de algebră
O ecuaţie disperată

Pentru că rezultatul era egal cu zero,
A vrut să se sinucidă,
S-a aruncat în gol,

Dar pentru că era tânără şi la trup curată,
A urcat la ceruri
Şi s-a făcut poezie.
IV.
... şi ariciul
Trecând pe sub gard
In curtea vecină, a bunicilor,
In timp ce primul meu poem
Scotea limba la realitate
Şi striga subţire:
„Sâc,
Nu mă prinzi , Nu mă prinzi!"
V.
Nimic mai adevărat,
Nimic mai frumos
Decât gâsca aceea de un alb fumuriu,
Gâsca aceea credincioasă, Care răspundea prompt la chemări,
Gâsca aceea
Umblând năucă
Printre bălării,
Buruieni
Şi sfioase fire de muşeţel.
„Gâsca asta va fi Unul dintre poemele Pe care le vei scrie la 44 de ani" Zicea ursitoarea,
Dar eu n-o auzeam,
(Prea tare vorbea
Verişoara Iolanda
Şi tanti Roza, vecina.)
Acum toate tac.
VI.
Intindeam sub dud o pătură.
Fiecare dintre noi Prindea câte un colţ.
Vărul nostru mai mare Urca în pom.
(Avea mersul şleampăt
Şi privirea lui de învingător
Dispreţuia cărţile şi vegetaţia.)

El scutura crengile,
Dudele cădeau pe pătură,
Rănindu-se şi hohotind.
Eu mă şi gândeam
Cum le voi da la noapte
Licuricilor de mâncare,
Ca să se aprindă mai tare.

VII.
Mă trezeam mereu
In pijamaua de copil
De culoarea soarelui.
Dimineaţa cădea peste lume Ca o picătură uriaşă de lapte.
VIII.
Copilăria noastră —
Concurenţa veselă
Dintre dudele albe şi dudele negre,
Concurenţa amăruie
Dintre păsările care plecau
Şi tinereţea care venea.

RESPIRAŢIA

Foarte târziu
Am descoperit
Că fiecare om
Respiră prin altceva:
Bunica respira Printr-un înger lăsat la vatră;
Bunicul respira Printr-un cal foarte sănătos şi puternic;
Mama respira Printr-o pasăre veselă, pusă pe şotii;
Numai despre Tata N-am aflat...

MOARTEA

Pe strada noastră Uneori trecea şi Moartea.
Se apleca din când în când,
Culegea de pe jos destinele
Ca pe nişte nuci
Şi le strângea
In şorţul ei
De o culoare incertă.
Atunci vecinii noştri Porneau şovăielnic
După ea Ca să şi le recupereze.

DEMOLAREA

Sosise ziua.
Trupul Nucului,
Trupul Vişinului,
Trupul Liliacului —
Se prăbuşeau pe rând —
Fratern.
Spre cer urca Un abur neliniştit.
Prin şanţul subţire din mijlocul curţii
Se prelingea
Lacrima tatei,
Lacrima bunicului.
Ferestrele fără ochi întindeau braţe nesigure
Pipăind aerul, Căutând un ultim fir de lumină.

Pereţii —
De spaimă —
Se-nlănţuiau
Pe la colţuri.

ÎNVELIŞUL PORTOCALIU AL TINEREŢII

ANA HOMPOT

PSALM

Eu nu pot, Doamne,
Decât să stau la picioarele crucii,
încercând cu vârful inimii
Apa rece a suferinţei.
Eu nu pot, Doamne,
Decât să mă încălzesc apoi Sub pleoapa cerului.

CĂTRE CITITOR

Poemul e laţul, Poemul e golul,
Poemul e portocala veselă, Rostogolindu-se spre tine.
Tu priveşti Cum mă zbat în laţ,
Pariezi
Cu destinul
Pe un pachet de ţigări
Dacă voi cădea în gol
Sau nu.
Uneori
Primeşti în palme Veselia răcoroasă a portocalei.

ANA HOMPOT

CLOPOTNIŢA

pentru El

Pentru întâia oară Te urci în clopotniţă.
Duminica e un fluture uriaş Abia ieşit din gogoaşa iernii.
In vale
Casele îşi dreg sfios vocile Ca să poată ataca „Primăvara".
Te urci în clopotniţă, întinzi mâna.
Tremurul e o apă Care urcă în tine.
Acum,
Acum eşti vecin cu liliecii, Şi cu îngerii.

ZIDIRE I

Ei, tot mai sârguincioşi,
Mă zideau,
(„Zeci de meşteri mari, Calfe şi zidari"),
Iar eu îţi întorceam filele partiturii Cu o tandreţe bolnavă.
Gleznele îmi ardeau

Şi genunchii rugăciunilor
Mureau şi înviau.
Ei mă zideau
Şi tu cântai la patru mâini La un pian de piatră,
Pentru că şi ochii îţi deveniseră mâini.
ANA HOMPOT

ZIDIRE II

La locul ales A mai venit un meşter.
Pe umărul lui stâng Locuieşte o pasăre fumurie.
Se mişcă domol meşterul,
Ca să nu sperie pasărea,
Ca să nu mă sperie pe mine.
El nu ştie Că eu nu mai pot fi zidită.

29
Şi a rămas poezia

SĂRBĂTOAREA

Sărbătoarea e un frig vertical,
Pietriş de aur
Foarte ascuţit,
Aşezat sub pasul inimii pripit.
Arhanghelul
îndurător
îmi aduce apă
într-un pahar ciobit.
ANA HOMPOT
30

TRECERE

Trupul meu
Desprinzându-se lent
Din învelişul portocaliu al tinereţii,
Cum portocala Iese liniştită Din coaja ei.
31
Şi a rămas poezia

SINGUR

Ce singur trebuie că ai fost Când ai construit pentru mine
Mekka Din plastilină.
ANA HOMPOT
32

SEMN

El arunca mereu cu pietre
In copacul uscat
De la marginea pădurii
Şi striga:
„Taci odată, profetule,
Taci odată, Taci, taci, taci!"
33
fi ***a râmas poezia***

POSIBILĂ MURIRE

Mai întâi valul îţi cuprinde gleznele,
Apoi genunchii,

Apoi fiinţa cea temătoare
A pântecelui...
Creşte apoi
Şi în dreptul inimii
Se face val de lumină.
Când ajunge în dreptul ochilor,
Mai priveşti o dată înapoi Prin pânza de păianjen a amintirii
Şi te revezi
Clown cerşetor
In portul gălăgios al lumii.

PORTRET I

în fiecare seară
Bărbatul adormea
închis într-un nume de femeie.
(îl închidea acolo
Ca într-un ou sacru,
Un înger.)
Dimineaţa
Dădea la o parte
Plasma de catifea a vocalelor,
Spărgea carapacea consoanei din mijloc
Şi pleca
Să bea o vodcă
La crâşma din gara oraşului,
Sprijinindu-se
In lujerul unei gladiole
Fără petale.

PORTRET II

Alerga mereu în cercul strâmt al realităţii
Şi se izbea mereu De sârma ghimpată a înţelepciunii.
Uneori se oprea
La jumătatea drumului
Intre bibliotecă şi bordel.

PORTRET

Adinei L.
Adolescenta
Desfăşura un corp foarte frumos In faţa tablei.
îşi făcuse un înger de cretă,
Aşa, Un înger cu o singură aripă
Şi cu aripa aceea
Desena leneş
Ecuaţiile,
Se tot învârtea în jurul cifrei unu,
In timp ce adolescenţa ei Se depărta pe nesimţite
Lăsând în urmă O dâră de parfum.

37
Şi a rămas poezia

LA ANIVERSARE

Lui
De ziua ta Beau apa sălcie a înţelepciunii!
Prozit!
Clipele devin
Snacks-uri Cu termenul de garanţie expirat.
Toamna
Travestită în înger
Stoarce un fagure imens
Peste mâinile mele
Agitându-se în scris.
ANA HOMPOT
38

FRUMUSEŢEA

Tu eşti frumos Ca explozia unei petarde.
Din cuvintele tale Se înalţă un fum albăstrui Care-mi îneacă vorbele.
Tu eşti frumos ca explozia unei petarde
Şi eu,
îmbrăcată în rochiţa-rândunicii, încerc să fiu aproape
Şi tremurând Aştept bucuria fricii.
39

VÂNĂTOAREA

Te simţi liber.
Duminica
Bate uşor lucrurile pe umăr, Spunându-le să fie liniştite.
Cu gesturi încetinite
îţi ascuţi creioanele,
Pentru a pleca la o vânătoare fragilă.
(Cuvintele sunt sălbăticiuni mărunte.)
Şi pe măsură ce le vânezi, Simţi moartea pâlpâind în tine,
încet şi Foarte sigur.
ANA HOMPOT
40
41

TREMUR

Tremur în frigul vâscos.
Tremur la egală depărtare De cartea de călătorii Pe care o citea bunicul
Şi de telecomandă — Biblia verişoarei Olga.
Tremur în spaţiul negru
Şi îngerul
Mă bate blajin pe umerii nevrednici Cu vârful aripii.

EROTICĂ

Te gândeai la carnavalul de la Rio, In timp ce o iubeai pe Casandra,
In timp ce-i mângâiai prelung Trupul străbătut de vinişoare de lumină,
Trupul acela Aproape versificat
Pe masă *zăcea* un poem rupt Şi un eseu neterminat.
Timpul zvâcnea viu Şi tu spuneai:
„E carnaval la Rio!"
ANA HOMPOT

ERAM CLAVIATURA

Eram claviatura.
Fără partitură,
Mâinile tale Alergau pe clapele albe şi negre:
Mai întâi Mâinile fericite,
Apoi pasul Ferm şi nefericit.

DUMINICA

în curtea cu noroi şi cu bălării
Pisica îşi caută puiul, Puiul de pisică îşi caută mama, îngânând o mioriţă pisicească.
Un sufleu de predici răsuflate, Valuri de sos de roşii,
Torente de bere Se revarsă peste lume.
De după o perdea subţire de nori
Dumnezeu
Se scarpină în creştet
Şi oftează.

ANA HOMPOT

E SEARĂ

E seară.
Veacul îşi scoate
Neglijent încălţările pline de noroi.
In ochii lui
Cu privirea piezişă
Se-ntind vine sângerii.

CAPTIVITATE

Trăiesc aici,
In captivitate,
In eprubeta de sticlă
Foarte subţire Şi foarte transparentă a poemului.
Zi şi noapte alerg
In cercuri concentrice
In căutarea unui adevăr care nu se vede.
Intre timp mi-au crescut Şi nişte aripi foarte mari,
Nu mai am loc Şi mă lovesc mereu
De pereţii
Din sticlă foarte subţire şi foarte transparentă Uneori lumina îmi bate în perete.
Ce-o fi vrând?

ANA HOMPOT

CUVINTELE

Cuvintele nu sunt niciodată la locul lor. Poate plutesc într-o pirogă,
Se camuflează pe crengi Printre corcoduşele verzi,
Se prefac în câini sau în pisici Şi se lasă călcate de tramvai.
Şi eu mă întorc seara acasă, Aprind focul,
Apoi încep să le caut
Prin sertare mai întâi,

Apoi, cu disperare, în zaharniţă,
In solniţă,
A
In scrumiere
Şi nu sunt, Doamne, Nu sunt...
47

POŞTALIONUL DIN ZORI

în fiecare sâmbătă dimineaţă Poetul se trezeşte primul.
Trece prin toate cartierele
Şi ne ia pe toţi
în poştalionul lui albastru,
Cu aripi.
Ne urcăm precipitaţi
Şi, dintr-o dată,
Ne simţim mai înalţi,
Mai frumoşi
Şi mai buni.
Numai că, Deodată,
Se aude dinspre poet; „Hai, jos, impostorilor!"
ANA HOMPOT
48
49

INSULA

L-AM AUZIT

Eram cu tine Pe insula aceea
Pe care
In loc de copaci Creşteau îngeri.
Vocea ta Era o clepsidră spartă
Şi cioburile ei
Sfâşiau mătasea negru-albăstruie A nopţii.
L-am auzit strigându-mă, (Un strigăt de leu bolnav)
Şi l-am zărit Prin uşa întredeschisă
Zbătându-se In cămaşa de forţă a singurătăţii.
Am închis uşa încet Şi am fugit,
Fără să ştiu Că pe trupul meu
Se şi lipise Mantia vâscoasă a fricii.
ANA HOMPOT
50

BUNICA n.

Bunica
S-a întors pe neaşteptate Din spital.
Mâinile ei Din fildeş foarte vechi
Tremurau
Ca suprafaţa laptelui
Proaspăt turnat în ceaşcă.
Bunica plângea şoptit,
Ca să nu trezească Firele de praf de pe birou.
(O alungaseră din spital. Prea făcea gălăgie),
Pletele ei
Roşu-Tizian

Strigau prea tare
Lozinci Şi poeme de dragoste.
Adrianei
51

VÂNĂTOAREA DE ALBATROŞI

Te şi vedeam Vânând pentru mine albatroşi,
Te şi vedeam prinzându-i In laţuri subţiri de argint,
Te şi vedeam
La lumina umilă a cinei
Oferindu-mi albatroşii
Amestecaţi cu mirodenii,
Scufundaţi în sosul poemului.
ANAHOMPOT
52

BALAURUL

De un timp Locuieşte în mine un balaur.
II simt întorcându-se în somn, îl aud gemând în vis.
Când se trezeşte,
Mă devoră încet
Şi colţii lui
Sunt
In fiecare dimineaţă
Tot mai lungi,
Tot mai ascuţiţi.
De trei ori pe zi
Trebuie să-i mătur
Solzii căzuţi.
Dar cel mai rău e Când îşi înfige privirea albastră
In mine Cu un semn de întrebare
Pe care nimeni Nu ştie să-l traducă.
53
Şi a rămas poezia

AUTOPORTRET I

Sunt o planetă
Acoperită în întregime
Cu maci negri.
ANA HOMPOT
54
55

AUTOPORTRET

Eu sunt
Numai umărul
Bătrânului Quijote
Strivit de un arin.

AUTOPORTRET III

Eram animalul străin,
Eram licorna singură Ca un reproş,
Eram animalul străin
Care înainte de moarte
îşi şterge botul însângerat

De o stea căzătoare.

AUTOPORTRET IV

Sunt vie ca apa Şi fără întoarcere ca ea.
Lucrurile mor Transpirându-mă,
Uneori apar
Pe obrajii lumii
Ca o urmă de plâns.

ARDEŢI ARIPILE

Arde-ţi aripile -
îmi spuneai — Arde-ţi aripile -
îmi spuneai, Intinzându-mi cutia cu chibrituri
Şi eu,
Cuminte,
îmi desprindeam aripile
Şi, conştiincioasă, Le aruncam în miezul focului
Şi alte aripi îmi creşteau,
Mult mai deschise,
Ca-ntr-o stranie
Acromegalie.

APOCALIPSA

Sub pasul meu
Lumea e o punte de gelatină, O uriaşă insulă fricoasă.
Din cer coboară Cârcei de viţa sălbatică.
Un zeu beat
Doarme sforăind
Cu capul pe un munte de cenuşă.
Ai grijă Să nu-i calci pe pleoape.

APĂRAREA

Să-mi umplu căuşul palmelor
Cu bucurii minuscule, Cum mi l-aş umple cu apă,
Cu nisip Sau cu pietricele...
Să te stropesc pe obraji Cu bucurii mărunte
Şi tu să te aperi,
Să te aperi mereu,
Cum te-ai apăra de apă,
De soare Sau de o nouă religie.

ALERGARE

Iepurii alergau disperaţi Prin inima câmpiei.
Câmpia alerga disperată Prin inima iepurilor,
Iar eu eram
Somnul din ultima noapte
A primului iepure
Vânat în zori.

ALEGE-MĂ PE MINE ...

Alege-mă pe mine, — Iţi spuneam în vis,
Dintre toate lucrurile astea scâlciate, Alege-mă pe mine,
Alege-mă pe mine, —
Iţi spuneam, Cu vocea spartă a copiilor din orfelinate.
Şi într-adevăr,
Picioarele îmi erau micşorate de frig, Degetele alungite de scris
Şi gura mânjită De zmeura ultimului poem.

TORŢA

în noaptea aceea
Şi mâna cu care
Apărai de vânt
Flacăra.
Şi hăituit Te-ai întors acasă
Fără să ştii
Că în mână purtaseşi
Inima unui poet.

PLOAIA

Ploaia cu gleznele ei subţiri,
Ploaia cu pulpele ei răcoros catifelate,
Coboară mlădioasă peste oraş,
Ploaia —
Singura femeie cu care Aş putea să te împart.

INVENŢIA

Te-am inventat pe tine, Pentru că nu aveam cui vorbi Despre felul meu de a ninge.
Te-am inventat
Şi te-am lăsat singur
Aşezat pe o strapontină,
Ca să priveşti zăpada,
Dar tu priveai departe,
Pe deasupra lucrurilor
Un spectacol invizibil
Cu clowni.

ŞI A RĂMAS POEZIA

LECŢIA

închideţi cărţile, Aşezaţi-le în pupitre,

Apoi,
Sprijinindu-vă de lumină,
Ridicaţi-vă încet,
Tot mai sus!
Asta aveţi de învăţat pentru mâine.

LITERATURĂ

Tu locuieşti în fiecare zi în altă parte:
Azi în Itaca, Mâine în Macondo
Şi eu
Aplecată peste umerii tăi Citesc Mersul trenurilor.
Ce poem, Doamne, Ce poem!

AUTOPORTRET

Eu sunt tremurul Din mâna fiului risipitor,
Eu sunt şovăiala Din mâna fiului risipitor,
In clipa în care Vrea să atingă clanţa,
Eu sunt
Valul de sânge
Care îi urcă în obraji,
Dar mai presus de toate
Eu sunt Femeia fiului risipitor
Cu ochii arşi Şi alungiţi de aşteptare.

FRICA

Stau de veghe
Tremurând de frică
Să nu moară fiul risipitor ...
Gata să se arunce în valuri, El mai măsoară o dată
Apa Cu o privire prelungă.
Pe ţărmul celălalt e casa, — In faţa ei
Tatăl Cu mâna streaşină la ochi.
Pe malul acesta — Tremurul meu.
Pe malul celălalt — Tremurul viţelului celui mai gras.

FEMEIA

A rămas acasă femeia fiului risipitor. Ţese şi ea o pânză, —
Cenuşie
Şi mai primitivă
Decât pânza Penelopei.
Prin degetele ei
Ciuruite de vârful acului
Sau mânjite de lapte
Coboară înserarea.
Pe ea nimeni n-o cercetează.
Doar o cămilă bătrână
O priveşte îndurătoare —
Şi câte o dată

Speranţa.
71
Şi a rămas poezia
ÎNTOARCEREA
Ulise n-a recunoscut Itaca, Dar nici Itaca nu l-a recunoscut pe el.
(Altfel mirosea pulberea drumului,
Alta era culoarea luminii
Şi nici aerul nu mai era
O punte între lucruri.)
In servieta lui de reporter bătrân
Ulise aducea
Seminţele unor plante rare
Şi o întreagă mitologie
Făcută ferfeniţă.
Păşea încet Ulise
Scrutând prelung trecătorii,
Dar şi trecătorii îl priveau prelung pe el.
„Uite-l pe Don Quijote", A zis cineva.
ANA HOMPOT
72
„Da de unde!
Nu vezi că e Sancho Pânza!" — S-a mirat altul.
Ajuns acasă,
Ulise a găsit poarta încuiată, Zăvorul de mult înţepenit.
Din cutia poştală
S-au prăvălit peste mâinile lui învineţite Note de plată neachitate.
Peste măsură de obosit,
El s-a aşezat
Pe banca de piatră
Din faţa porţii.
Vocea lui murmura nedesluşit:
„A pleca înseamnă a muri puţin, Dar şi a reveni înseam..."
73
Şi a rămas poezia
ISTORIA
Noi suntem creioanele
Cu care
Pe coala albă a lumii Cineva scrie istoria.
Dumnezeu citeşte textul
Peste umărul celui ce scrie
Şi-i este milă
Să spună Că scrisul e urât.
ANA HOMPOT
74
75
Şi a rămas poezia
DON QUIJOTE
Don Quijote a sosit în oraş. (Voia să vadă biblioteca şi circul),
Dar a căzut
Pe trecerea de pietoni,
Impiedicându-se

De cârjele subţiri
Ale propriei tinereţi.

DESCOPERIRE

Lui Valentin Taşcu

Am un frate Care-ţi poartă numele şi veşmintele.
Am un frate
Care cu mâinile tale
Semnează facturi şi poeme.
El calcă drept
(Şi numai rar şovăielnic)
Pe gheţuşul cenuşiu al lumii
Cu piciorul sacru al metaforei.
Şi acest frate al meu,
La rândul său,
Are un frate —
Ulise.

MIC POEM DE DRAGOSTE

Era martie. Dumnezeu a vrut să-mi trimită un poem
Şi, cu gesturi foarte calme, Foarte măsurate, Te-a scris pe tine.

MELANCOLIE

Ulise
Curăţă un peşte uriaş Pe masa din bucătărie.
Fiecare solz
E o insulă
Străbătută cândva
Şi lumina cade melancolic Pe cuţit.

NAUSICAA

Un fagure, Un simplu fagure
Căzut în praf Sub paşii lui Ulise.

PENELOPA

Era linişte în trapeză.
Trupul uscăţiv al Penelopei
Se apleca nesigur
Deasupra blidului de lut
Şi mâna ei tremura
Pe lingura de lemn.
In fiertura de ştevie
Se amestecau Firişoare subţiri de lumină.
Din când în când
Bătrâna îşi ridica privirea
Spre peretele opus
Şi-l vedea Ca prin ceaţă
Pe Ulise Crucificat.

PARAFRAZE

Păşesc trăgând piciorul încet
Pe drumul de costişă
Ce duce la tristeţe;
Şi sunt numai Cazania unei vrăbii,
învăţăturile nimănui Către fiul său Nimeni.

PORTRET

Lucra cu sârg. înălţa ziduri inutile.
Singur amesteca mortarul Cu suferinţa lumii.
Când obosea
îşi ştergea palmele bătătorite De pânza uzată a amintirii
Şi privea pe furiş
La bucuria
Care se strecura
Printre petalele
Miezului de pâine.

„PREZENT"

Am mereu sub ochi O oglindă sub formă de cruce.
Port mereu pe umeri O cruce sub formă de oglindă.
Când rar aţipesc,
Cu capul aplecat spre umărul stâng, Istoria smulge uşa.
Speriată,
Mă ridic şi cu vocea aburită strig: „Prezent"

PREMONIŢIA

Numai femeia ştia
Că fiul risipitor Se va întoarce curând.
Ghicise asta Numărând firele de nisip din clepsidră
Care ieşeau Mereu cu soţ.
Din puţinii bani lăsaţi
De bărbatul In vinele căruia curgea aventura,
Ea îşi cumpărase Uleiuri parfumate.
Noaptea se pieptăna în secret In faţa oglinzii
Şi scria pe cearşaful de cânepă Fără de linişte poeme de dragoste.

CEREMONIAL

Cu mişcări prelungi Spăl picioarele lui Ulise,
Apoi le şterg Cu pânza ţesută în ani.
Pe deasupra creştetului meu plecat
Privirea lui scrutează Trupul de sirenă al zării.

VECINI

Foarte târziu am descoperit că eram vecini —
(Nu de palier, Nu de cartier!)
Vecini năuci şi paşnici Intr-o carte ...
Poemele tale Alunecau din când în când
Peste poemele mele,
Cum ar fî alunecat o mână
Peste un trup de femeie.
Amintirea mea
Alunecă peste
Puntea subţire a vârstei
De şaptesprezece ani,
Punte îngustă, Numai bună de alunecat,
De rupt gleznele, De rănit genunchii ...
ANA HOMPOT

87

Şi a rămas poezia

Ei, da, Vârsta aurie
De sub domnia unui Cezar Care şi-a înfipt în nume un
Baltag.

ÎNGERUL DE PAZĂ

îngerul de pază vine în fiecare seară.
Cu aripile lui inegale El taie mireasma zăpezii.
Eu îl aştept tremurând După perdeaua fumurie a singurătăţii.
îngerul vine în fiecare seară
Şi nu se plânge niciodată De agenda prea încărcată.
ANA HOMPOT

POEZIA

Cineva a desenat o coroană,
Apoi pentru coroană a desenat un rege,
Pentru rege a desenat o ţară,
Pentru ţară a desenat un popor
Şi pentru popor
A desenat multe litere
Care s-au topit în cuvinte.
într-o zi, apoi, Coroana a căzut în pulbere,
Regele a murit,
Ţara a fost cucerită,
Poporul a murit şi el în genunchi
Şi a rămas Poezia.

POEZIE CU ÎNGERI

De câte ori scriu sau vorbesc despre Ana Hompot, poet ce se consacră de la carte la carte, sunt pus într-o situaţie s-ar zice delicată: e obligatoriu să fac anunţul că ea este nevăzătoare. Pentru alţii, ştirea poate părea îngrozitoare. Nu şi pentru poetă însă, nu şi pentru mine. Mai rar am văzut o fiinţă atât de zâmbitoare şi optimistă, o femeie atât de cu adevărat sensibilă, o femeie deci. Desigur nu se poate renunţa la acest „amănunt" (nu cred că este vreun alt cuvânt mai potrivit, un neologism din aceeaşi sursă cu *mărunt* şi *amărunţit),* pentru că în tainiţele lui se conservă unicitatea, diferenţierea şi chiar măreţia poeziei ei. Prea ne amăgim noi cei cu toate simţurile întregi şi prea repede ne atribuim integral *normalitatea:* poate că în realitatea ei aparent frumos colorată lumea e urâtă şi îţi supune vederea la multe grozăvii; iar surzilor, să zicem, nu le este dat să asculte atâtea prostii şi minciuni câte se zic la fiecare fracţiune de secundă. Am cunoscut pe cineva care aproape nu avea simţul mirosului — mai că l-am invidiat: nu percepea atâtea duhori sau chiar parfumuri greţoase, supărătoare, câte abia suport eu (gunoaiele lumii, adunate în movile, ar putea fi admirate ca nişte opere de artă — şi au fost chiar etalate astfel de unii

avangardişti —, dacă n-ar mirosi atât de neplăcut). Destui sunt cei care presupun — mă număr şi eu printre ei — că mai nebuni sunt cei care rămân dincoace de zidurile ospiciilor, deşi ei se cred normali, dar de unde atâta normalitate la câte restricţii, interdicţii, frustrări sunt(em) obligaţi să înghită (înghiţim).
Iată, dacă mai sunt alţi poeţi care au scris versuri *despre* îngeri, sau invocându-i, sau admonestându-i, sau molestându-i (psalmic de regulă), Ana Hompot scrie clar o „poezie *cu* îngeri".

ANA HOMPOT

90

Ţinând seamă de „amănuntul" de mai sus, fireşte că ea nu a văzut niciodată îngeri. Dar nici alţii, cu privirea normală n-au văzut. Numai că aceştia din urmă, căscându-şi ochii ca să-i vadă, iluzio-nându-se că se chiar poate aşa ceva, i-au deformat adesea, i-au contrafăcut. închizând ochii, Ana Hompot i-a conturat astfel în imaginaţia pură, reunind în ei ceea ce părea imposibil, ideea şi forma. în sutele de tablouri religioase pe care le-am văzut prin muzee, mai ales cele din şcolile italiene, îngerii au numai forme, prea diferite de la un tablou la altul, de la un autor la altul, rămânând astfel strict decorativi şi cu o minimă participare la mesajul, la ideea cadrului; şi aşa e şi cu pictura bisericească de la noi. In consecinţă, mai nimeni nu dă atenţie îngeraşilor dolofani, îmbujoraţi, prevăzuţi cu aripioare fragile.
Prezentul volum, intitulat simplu şi percutant Şi **a** rămas **poezia,** a patra carte semnată Ana Hompot, dintre care alte două apărute tot la „Clusium", se deschide chiar cu explicaţia congeneră asupra acestei situaţii — însoţirea ei omenească „cu îngerii" —, ca-ntr-o Geneză **(Naşterea):** Era joi,/ Era târziu,/ Era seară,/ în drum spre maternitate/ Trăsura devenise/ Ghiveciul în care înflorea Mama.//... Şi un înger cinic,/ Văzând-o înflorind,/ Mi-a smuls ochii/ Şi în locul lor a aşezat inimi." Sună cinic? Sună dur? Nicidecum. Vine dinspre aripele acestor îngeri materializaţi un aer de împăcare şi de calm selenar. Autoarea, care e acum personajul propriului ei poem, nu pronunţă nimic tragic, ci constată şi transformă natural o frustrare într-un har de o nuanţă neobişnuită. Iată, să ai mai multe inimi pare a fi chiar o recompensă pe care îngerii nu o acordă prea des.
Ce mai fac îngerii? „Te privesc" „prin ochii zambilelor". Un alt „înger adolescent" „te ameninţă cu degetul", „Bunica respira/ Printr-un înger lăsat la vatră", cineva (adolescenta) „îşi făcuse un înger de cretă,/ Aşa,/ un înger cu o singură aripă/ Şi cu aripa aceea/ Desena leneş!"... „Şi îngerul/ Mă bate blajin pe umerii nevrednici/ cu vârful aripii," „îngerul de pază vine în fiecare seară". Şi totul se putea continua. îngerul e un însoţitor concret, un sprijin, o speranţă. îngerul e o fiinţă socială, nu cade din cer, ci e pământean. într-un straniu poem relaţia cu îngerii

91

Şi a rămas poezia

este metaforic casnică şi cu „contracte sociale" (poemul **Micul dejun):** „Proaspăt reîmproprietărită,/ Mama/ A cultivat la marginea câmpului/ Floarea-soarelui,/ Să aibă îngerii farfurii/ Pentru micul dejun.// îngerii au venit dimineaţa/ Foarte devreme;/ Râdeau subţirel şi bucuroşi îngerii —/ Lumina era deja servită.// într-o zi,/ Când Mama era tristă,/ A găsit scris cu litere foarte mărunte/ Pe o frunză de salată/ „Să nu te-ngrijorezi,/ Măria,/ Avem grijă noi de fetele tale." Deci îngerii Anei Hompot sunt „în tot locul", o păzesc „de rele", ca în cunoscuta rugăciune a copilăriei tuturora.
Dumnezeu însă nu apare decât rar, iată aici, unde e vorba de o mare iubire, într-un superb crochiu **(Mic poem de dragoste):** „Era martie/ Dumnezeu a vrut să-mi trimită un poem/ Şi, cu gesturi foarte calme,/ Foarte măsurate,/ Te-a scris pe tine."
Pentru că, e la fel de firesc, poeta iubeşte cu o putere sensibilă venită din fantastica lumină din interior. Iubirea se răspândeşte în tot ce există: se revarsă asupra celor de aproape, dar atrage şi pe cei de departe (Mama, Sora, Ulise, Fiul risipitor), limpezeşte, purifică tot ce întâlneşte, tot ce caută şi găseşte; se răsfrânge în poezie cu precădere, cea care „a rămas", rămâne după ce au loc toate micile sau marile arderi. Şi în volumele anterioare iubirea ocupă un loc privilegiat. Ea nu este însă un dar, ci o chemare (vocaţie?), o primire firească în urma ofertei generoase, totale.
Dacă n-ar fi îngerii şi această dragoste, întregul volum ar fi o „ars poetica", chiar un imn adresat poemului salvator. Acesta e echivalent cu o biografie, încercuieşte toate „amintirile din copilărie", trăirile recente, autoportretul: „Poemul e laţul,/ Poemul e golul,/ Poemul e portocala veselă,/ Rostogolindu-se spre tine."
Acest sentiment, creat anume de poetă şi care poate fi numit „poem de iubire cu îngeri", nu seamănă cu nimic din ceea ce cunoaştem şi înţelegem. El aparţine poetei, e averea şi moştenirea ei. Nu acceptă în preajmă, paradoxal, decât ceva care ar putea fi denumit contrar: „Şi tremurând/ Aştept bucuria fricii". Asemenea expresie n-am mai întâlnit niciodată. Curios

ANA HOMPOT

92

lucru, dat fiind că poeta a dovedit dintotdeauna un curaj civic peste măsură, mai cu seamă în vremea trecută, în care aşa ceva era de-a dreptul primejdios. Conform declaraţiilor prietenei sale intime, Doina Cornea, Ana Hompot a publicat, cu sprijinul ei, poeme sub un alt nume în reviste din străinătate şi a fost pusă, din această pricină, sub urmărire. Pentru a înţelege ceea ce e cu această teamă, acceptăm concretizarea ei: „mantia vâscoasă a fricii". E clar, poeta vede frica, nu doar o resimte, dar nu se lasă dominată de ea, e ca şi cum ar gusta-o şi ar

sesiza un uşor gust neplăcut al ei, dar şi o surprinzătoare „bucurie". Bucuria vine, probabil, din faptul că întocmai contextul fricii de altădată s-a schimbat, practic nu mai există şi, din această cauză, a devenit un sentiment uman, o constantă chiar necesară pentru a sublinia cadrele de emoţie profundă. Poeta accentuează iarăşi oximo-ronic: „Şi eu mă aruncam/ în undele ei reci/ Cu o frică fericită."
Sigur, poezia Anei Hompot nu respinge culorile, dimpotrivă, le acceptă şi le descompune încă o dată (probabil nu după regula ROGVAIV — de la roşu la violet —, ci invers, VIAVGOR, după o regulă mistică, aşa cum propune un recent autor. Oricum le trece, respectiv le recompune, spre albul îngerilor. De fapt poeta atribuie lumina şi culorile ei direct divinului: „Lumina e ochiul lui Dumnezeu"/ îmi spunea Mama,/ în timp ce turna laptele/ în ceaşca roşie." Ce fel de roşu va fi fiind acesta? Poate ceva la fel de difuz ca acel „alb fumuriu" pomenit în altă parte sau precum „culoarea soarelui". La un mo -ment dat se vorbeşte chiar de un şorţ „de culoare incertă" etc.
Sunetele sunt prezente ca un simţ suplimentar, mult accentuat faţă de obişnuit; ele reprezintă ceva mai mult decât vederea, uneori chiar ţinând locul ei: „în vale/ Casele îşi dreg sfios vocile/ Ca să poată ataca *Primăvara".*
Sonurile au mai multă concreteţe şi sunt atribuite cel mai adesea instrumentelor muzicale (piane, clopote etc.)
Pe acest pat de senzaţii purificate sentimentele plutesc, nu dorm, dar nici nu irită. Inclusiv destinul poeziei trece peste toate chinurile şi izbândeşte, într-un final tot gen „artă poetică", intitulat chiar Poezia: „Cineva a desenat o coroană,/ Apoi pentru coroană a desenat un rege,/ Pentru rege a desenat o

ţară,/ Pentru ţară a desenat un popor/ Şi pentru popor/ A desenat multe litere/ Care s-au topit în cuvinte.// într-o zi, apoi,/ Coroana a căzut în pulbere,/ Regele a murit,/ Ţara a fost cucerită,/ Poporul a murit şi el în genunchi// Şi a rămas/ Poezia."
A patra carte a Anei Hompot nu mai este o căutare, e deja o certitudine, o aflare, o regăsire. Poeta a prins curaj, a pus stăpânire pe emoţie şi a fructificat-o, făcând-o deci „să rămână".
Detaşată de tot ce e meschin, vizual murdar, îmbâcsit în lumea celor văzute, poeta păşeşte unitar, logic şi perfect ordonat prin lumea poetică a celor fundamental resimţite. E victoria ei asupra tuturor şi mai cu seamă asupra ei însăşi.
VALENTIN TAŞCU
cea de-a patra carte ', deja o certitudine, tăpănind emoţia şi it-o, aşadar,
icschin, vizual *urnea celor văzute, logic* şi *perfect oetică a celor :e. E victoria ei i cu* ***seamă*** *asupra*
VALENTIN TAŞCU
IWM
ISBN 973'555'374'0